

Nota Verbonden Partijen

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Hoofdstuk 1 – Organisatie verbonden partijen	3
1.1 Wat zijn verbonden partijen.....	3
1.2 Verschillende juridische verschijningsvormen van verbonden partijen.....	3
Hoofdstuk 2 – Verbonden partijen als instrument	6
2.1 Drie manieren om gemeentelijke taken uit te voeren	6
2.2 Voor- en nadelen van verbonden partijen.....	6
2.3 Wel of niet deelnemen aan een verbonden partij	7
2.4 Aandachtspunten bij een besluit tot deelname aan een verbonden partij	8
Hoofdstuk 3 – Onderzoek naar verbonden partijen	10
3.1 Algemene conclusies	10
3.2 Mogelijke oplossingen	10
Hoofdstuk 4 – Richtlijnen voor deelname aan verbonden partijen.....	13
4.1 Verbonden partijen als instrument voor gemeentelijk beleid.....	13
Hoofdstuk 5 – Het vervolg	16
Bijlagen	17
Bijlage 1: Overzicht huidige verbonden partijen.....	18
Bijlage 2: Overzicht samenwerkingsverbanden niet zijnde verbonden partijen	37

Inleiding

Eén maal in de vier jaar dient het college op grond van artikel 21 van de 'Financiële verordening Gemeente Etten-Leur' een nota verbonden partijen aan de gemeenteraad aan te bieden. In de nota dient van elk van de verbonden partijen te worden weergegeven: het openbaar belang, het eigen vermogen, de solvabiliteit, het financieel resultaat, het financieel belang en de zeggenschap van de gemeente.

Tevens dient de nota een kader te bevatten voor het beleid aangaande bestaande en het aangaan van nieuwe participaties, met name de condities waaronder het publiek belang is gediend met behartiging door verbonden partijen, alsmede de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de verbonden partijen en de financiële voorwaarden.

De nota is voor het eerst aangeboden in 2003, zodat nu een geactualiseerde nota verbonden partijen aangeboden dient te worden.

Daarnaast is in het raadsprogramma 2006-2010 als speerpunt benoemd een onderzoek naar de meerwaarde van de verbonden partijen. In antwoord hierop zullen in deze nota per verbonden partij de nut en noodzaak ervan aangegeven worden.

Hoofdstuk 1 – Organisatie verbonden partijen

1.1 Wat zijn verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waaraan de gemeente zich bestuurlijk en financieel verbindt. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft als definitie: 'een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de provincie onderscheidenlijk gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.'

Ter toelichting hierop het volgende:

Financieel belang:

Er is sprake van een 'verbonden partij' als de gemeente geen verhaalsmogelijkheden heeft als de partij failliet gaat, of als de gemeente aansprakelijk wordt gesteld indien de partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente behoudt juridische verhaalsmogelijkheden als de partij failliet gaat. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat hier om overdrachten (subsidiës).

Bestuurlijk belang:

Er is sprake van een 'verbonden partij' als de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente, namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt, of namens de gemeente stemt. Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtsrecht – de gemeente mag een bestuurder of commissaris in de organisatie benoemen of voordragen - is er strikt genomen géén sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van zo'n recht gebruik om ervoor te zorgen dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen.

Gezien deze definitie van een verbonden partij, vallen hieronder ondermeer gemeenschappelijke regelingen, NV's en BV's. Stichtingen, verenigingen en Publiek Private Samenwerkingen kunnen een verbonden partij zijn.

Bij deze benadering blijft een aantal samenwerkingsverbanden buiten de context van deze nota. Bij de relaties met deze partijen ontbreekt een financieel en/of bestuurlijk belang. Hierbij valt te denken aan de samenwerkingsrelatie met BeNeGo en De West-Brabantse Vergadering.

1.2 Verschillende juridische verschijningsvormen van verbonden partijen

Het belangrijkste onderscheid is het verschil tussen publiekrechtelijke - en privaatrechtelijke verbonden partijen. Daarnaast bestaat er nog een mengvorm, de zogenaamde Publieke Private Samenwerkingsverbanden. Hieronder wordt in het kort op de juridische verschillen ingegaan.

Bij publiekrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om gemeenschappelijke regelingen. Bij gemeenschappelijke regelingen gaat het vaak om primaire gemeentelijke taken met een uitvoerend karakter. Zij vormen een verlengd lokaal bestuur waarbij de vrijwilligheid van de samenwerking voorop staat (voor sommige taken is door de wetgever verplichte samenwerking opgelegd, denk hierbij aan de veiligheidsregio en gemeenschappelijke geneeskundige dienst). De gemeenschappelijke regeling met een openbaar lichaam is de 'zwaarste' en meest voorkomende vorm: deze regeling heeft – als enige – rechtspersoonlijkheid en een algemeen bestuur (vertegenwoordigers van de deelnemende gemeenten), dat het dagelijks bestuur controleert. Gemeenten kunnen aan dit openbaar lichaam in principe alle gemeentelijke taken en bevoegdheden overdragen. In een gemeenschappelijke regeling kunnen gemeenten veel bestuurlijke en beleidsmatige invloed aanwenden met de mogelijkheid van sturing aan de voorkant.

Daarnaast is het een goede vorm om op voet van evenredigheid en gelijkwaardigheid samen te werken met publieke partijen voor een publiek belang.

Het risicoprofiel van een gemeenschappelijke regeling is hoog vanwege de financiële aansprakelijkheid. De participerende gemeenten zijn volledig financieel aansprakelijk. Bovendien is de bekostiging van de jaarlijkse activiteiten een verplichte uitgave.

De publiekrechtelijke verbonden partijen (gemeenschappelijke regelingen) waarmee Etten-Leur een relatie heeft zijn:

- Openbare Gezondheidszorg West Brabant.
- Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV).
- Beheer en ontwikkeling Kleinschalig Collectief Vervoer West-Brabant.
- Veiligheidsregio Midden en West-Brabant.
- Regionaal Archief West-Brabant.
- Sociaal Economische Samenwerking West-Brabant (SES).
- Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant (WVS).
- Milieu en Afval Regio Breda (MARB).

Overigens neemt Etten-Leur ook nog deel aan de gemeenschappelijke regelingen Overlegplatform Regio Breda (regiobureau) en Benego. Beide regelingen zijn niet aan te merken als verbonden partijen vanwege het ontbreken van een bestuurlijk respectievelijk financieel belang.

Bij privaatrechtelijke verbonden partijen gaat het met name om stichtingen en vennootschappen. Een stichting heeft een bestuur voor de dagelijkse leiding en kent een ideëel of sociaal doel, waarbij alleen aan dat doel kan worden uitgekeerd. Stichtingen kennen geen controlerend mechanisme, tenzij dat in de statuten is geregeld. Het risicoprofiel loopt van laag tot gemiddeld. De gemeente is alleen financieel aansprakelijk voor de verstrekte middelen. Alhoewel de stichting formeel zelf verantwoordelijk is voor exploitatierisico's wordt vaak bij de gemeente aangeklopt als dit risico zich voordoet of als er sprake is van onvoorziene uitgaven. Bestuurders zijn slechts aansprakelijk als er sprake is van wanbeleid.

Een vennootschap heeft een raad van bestuur en, afhankelijk van wat daarover in de statuten is bepaald of van de omvang van de vennootschap, een raad van commissarissen. De raad van bestuur wordt gecontroleerd door de vergadering van aandeelhouders. Gemeenten maken vaak gebruik van vennootschappen bij nutsvoorzieningen, havenactiviteiten, cultuur en economie. De belangrijkste reden om samen te werken met dit type verbonden partij zijn de financiële voordelen door winstdeling en dividend.

Het risicoprofiel van een vennootschap ligt vaak hoger dan dat van een stichting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door de aard van de activiteiten, de omvang en de autonome positie die een vennootschap vaak inneemt. Toch kan het risicoprofiel als gemiddeld worden benoemd, vanwege het feit dat de gemeente alleen risico loopt over het ingebrachte geld.

De privaatrechtelijke verbonden partijen (deelnemingen) waarmee Etten-Leur een relatie heeft zijn:

- Stichting Inkoopbureau West-Brabant
- N.V. Rewin West-Brabant
- Bank Nederlandse Gemeenten (B.N.G.)
- Brabant Water
- Vliegveld Seppe.

Het Publieke Private Samenwerkingsverband (PPS) is een bijzondere vorm van een verbonden partij, omdat naast de overheid ook private partijen deelnemen. Een veel voorkomend voorbeeld van een PPS zien we in lokale gebiedsontwikkeling. Deze samenwerkingsvorm komt in verschillende variaties voor. Het risicoprofiel is op financieel gebied hoog te noemen. De gemeente loopt risico over het ingebrachte geld en dient daarnaast rekening te houden met het private belang dat kan afwijken van de eigen doelstelling.

Aan de andere kant kan sprake zijn van forse exploitatiewinsten waarin de gemeente kan meedelen. Etten-Leur neemt momenteel geen deel aan een PPS. Deze vorm van samenwerking staat buiten de reikwijdte van deze nota en wordt verder buiten beschouwing gelaten.

De wetgever heeft een voorkeur voor publiekrechtelijke boven privaatrechtelijke participaties. Gedachte hierachter is dat in een publiekrechtelijke participatie de openbaarheid en de controle beter zijn gewaarborgd dan in een privaatrechtelijke participatie.

Een uitgebreide uiteenzetting van alle verbonden partijen waarmee Etten-Leur een relatie heeft is in bijlage 1 opgenomen. In deze bijlage is onder andere aangegeven waarom de relatie met de verbonden partij is aangegaan, wat de huidige ontwikkelingen zijn en wat deze samenwerkingsverbanden voor Etten-Leur betekenen.'

In bijlage 2 treft u een overzicht aan van de samenwerkingsverbanden, niet zijnde verbonden partijen (onder andere Benego en het regiobureau Breda), waarin Etten-Leur participeert.

Hoofdstuk 2 – Verbonden partijen als instrument

2.1 Drie manieren om gemeentelijke taken uit te voeren

In beginsel kunnen gemeenten op drie manieren hun taken (laten) uitvoeren, namelijk:

- door zelf te doen (door eigen gemeentelijke dienst)
- door deel te nemen aan een verbonden partij
- door uit te besteden aan een andere organisatie die verder geheel losstaat van de gemeente (bijvoorbeeld subsidie geven, inkoopcontract etc.)

Bij uitvoering door de eigen dienst zijn de rol van eigenaar/bestuurder en klant/opdrachtgever verenigd in de verantwoordelijke portefeuillehouder. De afstand tussen gemeentebestuur en uitvoering is heel kort: de portefeuillehouder kan elk moment binnenlopen bij de dienst om informatie en om bij te sturen.

Bij uitvoering door een externe organisatie die losstaat van de gemeente hoeft de portefeuillehouder alleen de rol van klant/opdrachtgever te vervullen. De gemeente draagt geen enkele bestuurlijke verantwoordelijkheid voor het wel en wee van de organisatie die de taak uitvoert. Bij uitvoering door een verbonden partij krijgt de gemeente bestuurlijke invloed en kan zij dus (mede) de gang van zaken binnen de verbonden partij bepalen (beleid, bedrijfsvoering).

Geconcludeerd dient te worden dat bij de keuze hoe een gemeentelijke taak uitgevoerd moet worden altijd een afweging gemaakt dient te worden tussen uitvoering door een eigen gemeentelijke dienst, uitvoering door een onafhankelijke derde partij of uitvoering door een verbonden partij.

2.2 Voor- en nadelen van verbonden partijen

Mogelijke voordelen van een verbonden partij zijn:

- Efficiencyvoordelen: bijvoorbeeld samen met enkele andere gemeenten een sociale werkplaats exploiteren, samen afvalinzameling organiseren enz.; dit is de meest voorkomende reden om een gemeentelijke taak onder te brengen in een verbonden partij;
- Risicospreiding: het delen van (financiële) risico's met andere partijen;
- Bestuurlijke kracht en effectiviteit: de deelnemers staan samen sterker ten opzichte van hun omgeving;
- Kennisvoordeel: de gemeente kan gebruik maken van kennis en expertise die niet in huis is;
- Katalysatorfunctie: de gemeente brengt samen met andere (semi)publieke en private organisaties activiteiten op gang die zonder de initiërende rol van de gemeente niet of veel moeilijker van de grond zouden komen.

De nadelen (kunnen) zijn:

- De beïnvloedingsmogelijkheden en de informatievoorziening zijn door de afstand minder vanzelfsprekend dan bij een eigen gemeentelijke dienst;
- De gemeente moet meer moeite doen om zijn rol als klant/opdrachtgever waar te maken; tegelijkertijd is zij als bestuurder/eigenaar medeverantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de verbonden partij;
- Financiële risico's, zoals het opdraaien voor mogelijke tekorten;
- Bestuurdersaansprakelijkheid.

2.3 Wel of niet deelnemen aan een verbonden partij

Deze nota bevat geen eensluidend antwoord op de vraag of deelgenomen zou moeten worden aan een samenwerking. De ervaring leert dat ieder geval om een speciale afweging vraagt. Centraal daarbij staat telkens het antwoord op de vraag: is dit de geëigende vorm om de doelstelling van de gemeente te realiseren? Het voorgaande laat onverlet dat er wel een benaderingswijze kan worden bepaald ten aanzien van de verschillende samenwerkingsvormen. Een attitude die richting geeft bij de afweging wel of niet deel te nemen aan een samenwerking met een partij. Hiervoor werd al onderscheid gemaakt tussen publiekrechtelijke en privaatrechtelijke samenwerkingsvormen. Bij het beantwoorden van de vraag of aan een samenwerking moet worden deelgenomen speelt dit onderscheid een belangrijke rol.

Publiekrechtelijke samenwerking

Afhankelijk van de aard van samenwerking kan wel of geen rechtspersoon worden gecreëerd. Wordt er geen rechtspersoon gecreëerd dan bestaat de samenwerking vooral uit overleg. Wordt er wel een rechtspersoon in het leven geroepen, dan hebben we te maken met de zwaardere vorm van verlengd lokaal bestuur. In dat geval zullen bevoegdheden en verantwoordelijkheden worden overgedragen en zullen hogere eisen moeten worden gesteld aan de democratische controle. De Wet gemeenschappelijke regelingen is hiervoor het geschikte kader. In algemene zin kan worden gesteld dat aan publiekrechtelijke samenwerkingsvormen kan worden deelgenomen. Het betreft dus een positieve grondhouding die kan worden geduid als “ja, mits” aan een aantal voorwaarden op het terrein van aansturing, beheer en verantwoording is voldaan.

Privaatrechtelijke samenwerking

De benadering voor privaatrechtelijke samenwerkingsvormen is omgekeerd. In algemene zin kan worden gesteld dat dit een vorm is waaraan niet moet worden deelgenomen, tenzij er bijzondere redenen zijn die een uitzondering op deze regel rechtvaardigen. Belangrijkste reden om hier terughoudend in te zijn is de vermenging van functies die zowel in persoon als qua belang optreden. Er is immers veelal sprake van vermenging van publieke en particuliere belangen. Daarnaast zijn de mogelijkheden van borging van publieke belangen en democratische controle beperkter dan bij publiekrechtelijke samenwerking. Hier past dus een grote mate van terughoudendheid die is te duiden als een grondhouding van: “nee, tenzij” er bijzondere redenen zijn om van de regel af te wijken.

Risicoprofiel

Daarnaast verdient het aanbeveling om ook het risicoprofiel van de verbonden partij bij het maken van de keuze een rol te laten spelen. Om inzicht in het risicoprofiel van de verbonden partijen te verkrijgen waaraan de gemeente Etten-Leur thans deelneemt zijn in verband met het opstellen van deze nota op basis van deskresearch per verbonden partij de volgende vragen gesteld:

- wat is de omvang van de financiële relatie tussen de gemeente en de verbonden partij? En is de relatie stabiel?
- beschikt de verbonden partij over voldoende eigen vermogen? Neemt dit eigen vermogen toe of af?
- wat is de omvang van het vreemd vermogen van de verbonden partij? Neemt dit vreemd vermogen toe of af?
- is het resultaat van de verbonden partij (structureel) positief of negatief?

De antwoorden van de hierboven gestelde vragen zijn terug te vinden in bijlage 1.

2.4 Aandachtspunten bij een besluit tot deelname aan een verbonden partij

Rolverdeling tussen raad en college bij verbonden partijen

In een duaal stelsel voert het college uit; de raad stelt kaders en controleert. Dat geldt ook als het om verbonden partijen gaat. Daarbij helpt het om onderscheid te maken tussen de aanloopfase en de uitvoeringsfase. De aanloopfase is de fase waarin de gemeente toewerkt naar een besluit tot deelname aan een verbonden partij. De uitvoeringsfase is de fase waarin de deelname aan de verbonden partij een feit is: de verbonden partij voert bepaalde taken voor de gemeente uit. De deelname kan worden gewijzigd of worden beëindigd.

Aanloopfase

Rolverdeling

De wetgever heeft beschreven dat in principe het college beslist tot deelname aan een verbonden partij (bij gemeenschappelijke regelingen kunnen ook de raad of de burgemeester besluiten om delen van hun takenpakket en bevoegdheden in een gemeenschappelijke regeling onder te brengen), maar dat de raad zijn wensen en bedenkingen kenbaar moet maken bij deelname aan privaatrechtelijke rechtspersonen –(artikel 160, lid 2 Gemeentewet-) of toestemming moet geven bij deelname aan een gemeenschappelijke regeling (–artikel 1, lid 2 van de Wet gemeenschappelijke regelingen-).

Acties

Het college dient een ontwerpbesluit tot deelname aan – of oprichting van een verbonden partij aan de raad voor te leggen. De raad kan dan ten aanzien van het aangaan van een deelneming zijn 'wensen en bedenkingen' kenbaar maken. Ten aanzien van het aangaan van een gemeenschappelijke regeling dient de raad zijn toestemming te verlenen. Deze toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

Dit is hét moment voor de raad om zich ervan te vergewissen dat de taken die de verbonden partij voor de gemeente uitvoert tot het publiek belang behoren, om meerjarige kaders voor de verbonden partij vast te stellen (gemeentelijke doelen, kosten e.d.) en om te controleren of het college 'in control' is (beïnvloedingsmogelijkheden, informatievoorziening) enz.

Uitvoeringsfase

Rolverdeling

In deze fase is de deelname een feit en voert de verbonden partij bepaalde taken uit.

- Het college houdt toezicht op uitvoering, prestaties, kosten en risicobeheersing.
- Zonodig stuurt het college tussentijds bij.
- De controle of de verbonden partij de taak conform de gestelde kaders uitvoert en of het college dit goed bewaakt ligt bij de raad. De raad kan niet rechtstreeks ingrijpen bij de verbonden partij. Het college vertegenwoordigt de gemeente, en dan nog zijn de mogelijkheden sterk afhankelijk van de vorm van de verbonden partij, het aantal deelnemers en van de afspraken die in de statuten van de verbonden partij (bij een vennootschap of stichting) of in de regeling (bij een gemeenschappelijke regeling) zijn vastgelegd.

Acties

- De verbonden partij krijgt, binnen de meerjarige kaders, zoveel mogelijk vrijheid om haar gemeentelijke taken uit te voeren.
- Het college rapporteert in begroting en jaarrekening van de gemeente of de taakuitvoering door de verbonden partij conform de door de raad gestelde kaders plaatsvindt. Aan de hand van deze rapportage kan de raad controle uitoefenen en eventueel bij het vaststellen van de begroting gebruik maken van zijn budgetrecht.

- Tenslotte is het van belang dat de raad de wijze waarop de verbonden partij haar gemeentelijke taak uitvoert periodiek evalueert. Aan de hand hiervan kan besloten worden tot ongewijzigde voortzetting, gewijzigde voortzetting of beëindiging van deelname aan de verbonden partij.

De aanloopfase is cruciaal. Immers, in deze fase wordt geregeld welke beïnvloedingsmogelijkheden de gemeente heeft. Als de gemeente het hier laat liggen, dan wordt bijsturen tijdens de uitvoeringsfase een moeilijk karwei. De verschillende juridische vormen van verbonden partijen brengen al bepaalde sturingsmogelijkheden met zich mee. Maar het belangrijkste blijven de specifieke afspraken tussen gemeente en verbonden partij zoals die in de regeling/statuten worden geregeld.

Hoofdstuk 3 – Onderzoek naar verbonden partijen

3.1 Algemene conclusies

In januari 2007 heeft in het kader van haar afstudeerproject een studente van de opleiding Management, Economie en Recht van de Avans Hogeschool te Breda een onderzoek gedaan naar de verbonden partijen waaraan Etten-Leur deelneemt.

Uit het onderzoek en zijn onder andere de volgende algemene conclusies te trekken c.q. aanbevelingen gedaan:

1. *Kijkend naar de organisatie, rollen en competenties*
 - de scheiding tussen de rollen van eigenaar/bestuurder en opdrachtgever/klant is niet vormgegeven, waardoor er een rollenconflict kan ontstaan. Het sluiten van een compromis of het maken van een keuze in het voordeel van één van beide partijen is hierbij onvermijdelijk;
 - de wijze waarop op dit moment uitvoering wordt gegeven aan de regiefunctie is onvoldoende.
2. *Kijkend naar de controlemechanismen*
 - a. Sturen en beheersen
 - de doelstellingen van de verbonden partijen zijn niet helder en meetbaar;
 - de doelstellingen van de verbonden partijen zijn niet verder uitgewerkt in concrete voor de gemeente uitgewerkte doelstellingen;
 - er zijn geen toetsingscriteria aan de hand waarvan beoordeeld kan worden of de doelstellingen zijn gehaald;
 - er is onvoldoende koppeling tussen onze gemeentelijke beleidsdoelen en die van de verbonden partijen.
 - b. Verantwoorden en toezichhouden
 - verantwoording gaat via de begroting en de jaarrekening;
 - er is onvoldoende koppeling tussen de P&C cycli van de gemeente en de verbonden partij;
 - de begroting van de verbonden partijen niet meer laten beoordelen door de accountmanagers, maar door een financieel medewerker. Eventueel er voor kiezen om één van de in de verbonden partij participerende gemeentes de begroting van de verbonden partij te laten beoordelen.

3.2 Mogelijke oplossingen

1. Organisatie, rollen en competenties

Klant-/eigenaarrol

Reeds jaren vinden er discussies plaats over het scheiden van de klant- /eigenaarrol. Als eigenaar van de verbonden partij dient de gemeente de belangen van de verbonden partij te behartigen. Als klant neemt de gemeente producten of diensten van de verbonden partij af en moet zij de belangen van de gemeente behartigen.

In de nota verbonden partijen van november 2003 is dit onderwerp ook aan de orde geweest. Destijds is besloten de klant-/eigenaarrol, conform de toenmalige (en huidige) praktijk, te verenigen in één persoon, namelijk de vakinhoudelijke portefeuillehouder. De reden hiervoor was en is gelegen in het feit dat deze constructie éénduidig is, waardoor communicatieproblemen beperkt blijven ("minder bureaucratie"). Er is immers voor de ambtelijke organisatie één bestuurlijk aanspreekpunt. Bijkomend voordeel is dat bij de eigenaar meer materie-deskundigheid bestaat vanuit zijn optreden als klant. Daargelaten de vraag of de scheiding van de klant/eigenaar zich wel verhoudt tot het principe en de praktijk van collegiaal bestuur, zou het scheiden van de rol-

len als voordeel kunnen hebben dat geen verstrengeling van belangen optreedt en dat de verhoudingen zakelijk worden gehouden. Ons inziens is het hiervoor genoemde 'voordeel' echter een theoretisch voordeel. Bij een scheiding van rollen dient de portefeuillehouder die invulling geeft aan de eigenaarrol het gemeentebestuur van Etten-Leur in het DB/AB van de verbonden partij te zitten. Hij zorgt vanuit zijn rol voor het formuleren van het te voeren beleid, het bewaken van het rendement en continuïteit, etc. De vakinhoudelijke portefeuillehouder zou dan de klant zijn en een programma van eisen moeten formuleren, de te realiseren producten moeten contracteren, de prijs moeten beoordelen, etc. Ideaaltypisch zou een scheiding wellicht zijn vruchten kunnen afwerpen. Wij zijn echter van mening dat bij de invulling van de klantrol in de literatuur te vaak wordt uitgegaan dat de klant vrij is om te kiezen waar het product wordt afgenomen. In de praktijk blijkt deze keuzevrijheid vaak niet te bestaan. Het deelnemen in een verbonden partij is juist bedoeld om bepaalde activiteiten efficiënter en effectiever te organiseren. Dit houdt naar ons oordeel per definitie in dat die activiteiten daarmee ook bij de verbonden partij 'afgenomen' worden. Als dan blijkt dat een verbonden partij bij het aanbieden van de diensten duurder is als een derde, die vergelijkbare diensten aanbiedt, dan dient in onze ogen de verbonden partij zelf ter discussie te staan. Het zou dan absurd zijn de diensten bij een derde af te nemen en de verbonden partij, met al zijn kosten, in stand te laten.

Regiefunctie

In regionaal verband is momenteel een pilot project gaande betreffende de aansturing van een gemeenschappelijke regeling (Regionale Milieudienst Roosendaal). Doel van deze pilot is om de regie terug in handen van de gemeenten te brengen en samenwerkingsverbanden zakelijker en transparanter te maken. De evaluatie van de pilot wordt verwacht begin 2008.

2. Controlemechanismen

a. Sturen en beheersen

Gemeentelijke doelstelling(en) en doelstelling(en) verbonden partij

De genoemde problematiek wordt ook geschetst in de brief over de beheersproblematiek verbonden partijen van de Griffierskring West-Brabant/Tholen die op 18 juni 2007 naar onder andere de gemeenteraad van Etten-Leur is gestuurd. Naar aanleiding van deze brief heeft de raad op 17 september 2007 aan het college verzocht om in het kader van de Bestuurlijke Regiegroep West-Brabant tot nadere afspraken te komen over de beheersing van verbonden partijen. De genoemde problematiek zal door ons college ingebracht worden bij de Bestuurlijke Regiegroep West-Brabant.

Begrotingsrichtlijn

Naar onze mening zou de raad kunnen sturen door gebruikmaking van zijn budgetrecht. De raad zou zich uit kunnen spreken over een richtlijn voor het budget van de verbonden partijen. Wanneer gemeenten dit individueel oppakken bestaat het gevaar dat vanuit de gemeenten verschillende kaders worden aangereikt. Het verdient aanbeveling dit regionaal op te pakken. Als daartoe bij de deelnemende gemeenten bereidheid bestaat zou met deze gemeenten de afspraak gemaakt kunnen worden dat de jaarlijkse bijdrage aan de verbonden partij bij ongewijzigd beleid maximaal stijgt met het percentage gebaseerd op bijvoorbeeld het accrès gemeentefonds. Bij extra toegevoegde taken van de verbonden partij voor de gemeenten zou een extra budget bovenop de indexering kunnen worden toegekend. Een dergelijke richtlijn biedt in een vroeg stadium houvast voor de inbreng in regionaal overleg en levert zo naar het oordeel van ons college een belangrijke bijdrage aan het beheersen van de kosten van verbonden partijen. Ons college heeft in het voorjaar van 2007 het initiatief genomen om samen met de portefeuillehouders financiën van de regiogemeenten te komen tot een gezamenlijke begrotingsrichtlijn ten behoeve van de begrotingen van de verbonden partijen 2008. Helaas moeten we constateren dat de portefeuillehouders toen geen bereidheid hebben uitgesproken om te komen tot zo'n richtlijn. We zullen ons echter blijven beijveren om tot een dergelijke richtlijn te komen.

b. Verantwoorden en toezichhouden

Begroting

Er zijn enkele regels omtrent het tijdig aanbieden van de begroting en rekening van verbonden partijen (o.a. regelgeving voor gemeenschappelijke regelingen en regels voor stichtingen). Deze regels komen er praktisch op neer dat begroting en rekening voor juli van enig jaar bij de gemeente moeten worden ingediend.

De rol die de gemeenteraad ten aanzien van die begrotingen heeft is echter beperkt. Op grond van artikel 35, lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen¹ strekt de taak van de raad niet verder dan een zienswijze naar voren te brengen over de ontwerp-begroting. De begroting wordt echter door het algemeen bestuur van de regeling, al dan niet met inachtnaam van de eventuele zienswijzen, vastgesteld.

De feitelijke invloed van de raad is dus gering. Daarnaast dient vastgesteld te worden dat ook het moment waarop de raad zijn zienswijze in kan dienen zich aan de achterkant van de begrotingscyclus bevindt.

Kaderbrief

Een mogelijkheid om de raad invloed te geven op het beleid van de verbonden partijen is in onze ogen in de P&C cyclus van de verbonden partijen een kaderbrief te introduceren.

Deze brief dient de verbonden partij voorafgaand aan de op te stellen begroting toe te zenden aan de deelnemende gemeenten van de verbonden partij. Dit zou uiterlijk eind februari moeten gebeuren. In deze kaderbrief dienen in hoofdlijnen de activiteiten en werkzaamheden die in het volgend begrotingsjaar worden uitgevoerd door de verbonden partij aan de orde te komen, waarbij de raad de mogelijkheid heeft om op de kaderbrief te reageren richting de verbonden partij. Hiermee wordt de mogelijkheid gecreëerd om aan de voorkant van de begrotingscyclus als gemeenteraad invloed uit te oefenen op de werkzaamheden/activiteiten van de verbonden partij. De ontwerp-begroting van de verbonden partij dient vervolgens getoetst te worden aan de kaderbrief. Indien de begroting blijft binnen de normen en uitgangspunten die in de kaderbrief zijn vastgesteld zou de raad de bevoegdheid om een zienswijze naar voren te brengen op dit ontwerp kunnen mandateren aan het college.

Toetsing stukken door één gemeente

De aanbeveling om per verbonden partij één of enkele gemeenten het ambtelijk initiatief te laten nemen om de stukken van één verbonden partij goed te bestuderen en te beoordelen heeft twee kanten. Enerzijds dient de aandacht verdeeld te worden gezien de beschikbare capaciteit per gemeente en het aantal verbonden partijen. Anderzijds ontstaat zo een risico, namelijk dat men tot een onvolledige analyse komt of het eigen belang zwaar in de analyse laat meewegen. Gelet hierop en het feit dat deze werkwijze zal leiden tot minder betrokkenheid en/of binding met de verbonden partij zijn wij er geen voorstander van om deze aanbeveling over te nemen.

¹ Artikel 35, lid 3 Wet gemeenschappelijke regelingen

De raden van de deelnemende gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam onderscheidenlijk het gemeenschappelijk orgaan hun zienswijze over de ontwerp-begroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerp-begroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.

Hoofdstuk 4 – Richtlijnen voor deelname aan verbonden partijen

4.1 Verbonden partijen als instrument voor gemeentelijk beleid

De in hoofdstuk 2 genoemde uitgangspunten en de in hoofdstuk 3 genoemde mogelijke oplossingen laten zich vertalen in een aantal richtlijnen c.q. aanbevelingen. De richtlijnen helpen bij de afweging wel of niet deel te nemen aan een samenwerking met een partij. Daarnaast geven de richtlijnen en aanbevelingen aan welke instrumenten toegepast kunnen worden om betere sturing, beheersing, verantwoording en toezicht ten aanzien van verbonden partijen mogelijk te maken:

Richtlijnen:

1. Ten aanzien van verbonden partijen wordt de definitie gehanteerd als genoemd in het Besluit Begroting en Verantwoording.
2. Er dient bij het maken van de keuze hoe een gemeentelijke taak uitgevoerd moet worden altijd een afweging te zijn tussen uitvoering door een eigen gemeentelijke dienst, uitvoering door een onafhankelijke derde partij of uitvoering door een verbonden partij.
3. Indien de keuze op een verbonden partij valt, dienen de voor- en nadelen van de verschillende mogelijke samenwerkingsvormen tegen elkaar afgewogen te worden. Hierbij geldt als uitgangspunt voor publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden: “ja, mits” en voor privaatrechtelijke samenwerkingsverbanden “nee, tenzij”. Daarnaast dient het risicoprofiel van de verschillende samenwerkingsvormen geïventariseerd te worden.
4. De beslissing tot deelname aan een verbonden partij is in principe een taak van het college. De raad dient vooraf in de gelegenheid te worden gesteld zijn wensen en bedenkingen kenbaar te maken (bij deelname aan privaatrechtelijke rechtspersonen, artikel 160, lid 2 Gemeentewet²) of zijn toestemming te geven (bij deelname aan gemeenschappelijke regelingen, artikel 1, lid 2 Wet gemeenschappelijke regelingen³). Uiteraard berust in beide gevallen het budgetrecht wel bij de raad.

Bij een raadsvoorstel tot deelname aan – of oprichting van een verbonden partij kan de raad aan onder meer de volgende punten aandacht schenken:

- De raad neemt een beslissing of sprake is van een publiek belang.
- De raad stelt vast of deelname aan de verbonden partij substantiële voordelen met zich meebrengt ten opzichte van andere instrumenten.
- De raad stelt heldere, meerjarige kaders vast voor de verbonden partij, met:
 - SMART (Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch, Tijdgebonden) geformuleerde gemeentelijke doelen
 - de prestaties (= producten, diensten) die de verbonden partij voor de gemeente gaat leveren, gerelateerd aan de kosten voor de gemeente
 - afspraken over risicobeheersing
 - afspraken over informatievoorziening (explicitering informatiebehoefte raad; informatie over doelbereiking, prestaties, kosten, risicobeheersing)

² Artikel 160, lid 2 Gemeentewet

Het college besluit slechts tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang. Het besluit wordt niet genomen dan nadat de raad een ontwerp-besluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

³ Artikel 1, lid 2 Wet gemeenschappelijke regelingen

De colleges van burgemeester en wethouders en de burgemeesters gaan niet over tot het treffen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraden. De toestemming kan slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang.

- afspraken over beïnvloedingsmogelijkheden voor de gemeente, waaronder in elk geval a) de (juridische) bevoegdheden van het bestuur van de verbonden partij en de beslissingen die dat bestuur voorlegt aan de deelnemende gemeenten, en b) de mogelijkheden en voorwaarden voor beëindiging van deelname, en de voorwaarden waaronder de gemeente geld beschikbaar stelt (bijvoorbeeld doelbereiking, prestaties)
- een evaluatiebepaling gekoppeld aan de bevoegdheid tot heroverweging (wijziging/beëindiging deelname)

N.B. Bij gemeenschappelijke regelingen waarbij de burgemeester delen van zijn takenpakket overdraagt dient de raad ook toestemming te verlenen tot het treffen van een gemeenschappelijke regeling (artikel 1, lid 2 Wet gemeenschappelijke regelingen). Ook hierbij dient ons inziens de raad aan de hierboven genoemde punten aandacht te schenken.

Aanbevelingen:

Naast de aanbevelingen die gedaan zijn in de brief van de griffierskring van 18 juni 2007, waarover de Bestuurlijke Regiegroep nog met nadere afspraken komt doen wij separaat de volgende aanbevelingen:

5. Niet over te gaan tot een bestuurlijke (en ambtelijke) scheiding tussen de rol van eigenaar/bestuurder en die van opdrachtgever/klant.
6. Koppeling van de P&C cyclus van de verbonden partij op de gemeentelijke P&C cyclus te laten plaatsvinden door met de verbonden partij afspraken te maken over het introduceren van een jaarlijkse kaderbrief.
Wij zullen ons inspannen om met de verbonden partijen hierover tot afspraken te komen. Tevens zullen we deze aanbeveling inbrengen in de Bestuurlijke Regiegroep West-Brabant nu die groep, naar aanleiding van de brief van de griffierskring, op verzoek van de colleges uit de regio gevraagd is tot nadere afspraken te komen over de aansturing en beheersing van verbonden partijen.
Indien de begroting en rekening binnen de normen en uitgangspunten blijven die in de kaderbrief zijn vastgesteld zou het college een mandaat van de raad moeten hebben om op grond van artikel 35, lid 3 Wet op de gemeenschappelijke regelingen een zienswijze op de ontwerp-begroting naar voren te brengen.
7. Een begrotingsrichtlijn kan een belangrijke bijdrage leveren aan het beheersen van de kosten van verbonden partijen. We zullen ons blijven inspannen om te komen tot een (jaarlijkse) regionale begrotingsrichtlijn. Deze aanbeveling zullen we tevens inbrengen in de Bestuurlijke Regiegroep.
8. Het uitvoering geven aan de aanbevelingen onder 6 en 7 houdt in dat hiermee ook meer uitvoering wordt gegeven aan de regierol van de gemeente. Om de regierol mogelijk nog verder te versterken worden de uitkomsten van de regionale pilot afgewacht.
9. De problematiek omtrent de helderheid en meetbaarheid van doelstellingen van verbonden partijen waaraan thans deelgenomen wordt en de vertaling ervan naar gemeentelijke doelen zal door ons college ingebracht worden in de Bestuurlijke Regiegroep West-Brabant.
10. Controle van stukken van de verbonden partijen niet over te laten aan één of enkele gemeenten.
11. De paragraaf verbonden partijen wordt in de programmabegroting en de jaarverantwoording ingericht volgens het model verbonden partijen (zie bijlage 1). Op die manier is de juiste informatie per verbonden partij verzekerd om optimaal toezicht te kunnen houden en op de hoogte te blijven van actuele ontwikkelingen.
Deze paragraaf bevat in ieder geval:
 - Naam en vestigingsplaats van de verbonden partij;
 - Het openbaar belang dat wordt gediend;
 - Eigen en vreemd vermogen;
 - Het resultaat;

- Ontwikkelingen;
- De beleidsvoornemens en – realisatie per verbonden partij;
- Het financiële belang en de risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen.

Hoofdstuk 5 – Het vervolg

In deze nota hebben we onze visie neergezet op de wijze waarop de relatie met onze verbonden partijen wordt vormgegeven. Binnen dit kader gaan we opereren zowel richting bestaande verbonden partijen als naar nieuwe participaties toe.

Invulling van de genoemde uitgangspunten mag niet leiden tot starheid en inefficiency. Het gaat om het vinden van de juiste balans tussen flexibiliteit en heldere afspraken en tussen transparantie en het voorkomen van bureaucratie. Dit betekent dat wij per verbonden partij zullen beziën welke afspraken concreet gemaakt zullen worden. Uiteraard is dit afhankelijk van de specifieke eigenschappen van de verbonden partij en de specifieke situatie (structuur, relatie tot de gemeente, type, doelstelling).

We beseffen dat diverse aanbevelingen pas haalbaar zijn als de gemeentes gezamenlijk afspraken maken met de verbonden partijen, vandaar dat de aanbevelingen ook ingebracht zullen worden in de Bestuurlijke Regiegroep. Tevens merken we op dat bijvoorbeeld de gemeenschappelijke regelingen SES, MARB en het regiobureau over relatief kleine ondersteunende bureaus beschikken. Dit kan een belemmering zijn voor het feitelijk implementeren van de aanbevelingen. Vanuit dit oogpunt is het naar onze mening wenselijk om een bundeling van de gemeenschappelijke regelingen na te streven. Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld het integreren van het SES, de MARB, het regiobureau en eventueel ook het bestuursconvenant in een gemeenschappelijke regeling 'regionaal bureau West-Brabant'.

Bijlagen

- Bijlage 1: Overzicht huidige verbonden partijen
- Bijlage 2: Overzicht samenwerkingsverbanden niet zijnde verbonden partijen

Bijlage 1: Overzicht huidige verbonden partijen

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Openbare Gezondheidszorg West Brabant
Doel	Bijdragen aan de voorbereiding van en uitvoering te geven aan het beleid van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg in het algemeen en de collectieve preventie in het bijzonder. Het samenwerkingsverband beheert de GGD West-Brabant.
Vestigingsplaats	Breda
Juridische vorm	Openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Participerende partijen	Gemeenten: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.
Reden gemeente aangaan verbinding	Op grond van de Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv) bestaat de verplichting om een GGD in stand te houden.
Bestuurlijk belang	Op 2 mei 2006 is wethouder drs. T.M.P Vaes aangewezen als lid en wethouder A.P.M.A. Schouw als plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
Activiteiten, onder andere	<ul style="list-style-type: none"> - algemene infectieziektenbestrijding; - jeugdgezondheidszorg; - gezondheidsbevordering; - epidemiologie; - openbare geestelijke gezondheidszorg; - bevolkingsonderzoeken.
Ontwikkelingen	<p>Het verbeterplan 'GGD op koers' is vanaf 2007 volledig ingebed in de bedrijfsvoering. In 2008 zal centrale huisvesting gerealiseerd worden in Breda.</p> <p>In 2008 vindt een nieuwe discussie plaats over het basispakket.</p>
Beleidsvoornemens	De GGD West-Brabant blijft zich richten op verdere verhoging van kwaliteit, klantgerichtheid en productiviteit. Om tegemoet te komen aan landelijke ontwikkelingen en het zoveel mogelijk voorkomen van gezondheidsrisico's is beleidsintensivering noodzakelijk op een aantal terreinen. In de begroting 2008 is rekening gehouden met de verplichte invoering van het Elektronisch Kind Dossier (EKD) en de preventie SOA/HIV. In de nieuwe productendiscussieronde zullen overige door de GGD noodzakelijk geachte beleidsintensiveringen meegenomen worden. Daarnaast zal op initiatief van de samenwerkende gemeenten in 2007 een traject gestart worden om te komen tot een organisatie voor 'integrale' jeugdgezondheidszorg van 0-19 jaar.
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> - Infectieziektebestrijding: de uitbraak van infectieziekten is onvoorspelbaar. In 2008 zal de samenwerking tussen het CIB (Centrum voor Infectieziektebestrijding) en de GGD uitvoeringsregio geïntensiveerd worden. In 2007 vindt een risico-inventarisatie plaats, op basis waarvan in 2008 een voorlichtingsplan wordt gemaakt en preventieactiviteiten worden uitgevoerd. Daarnaast is een bestemmingsreserve van € 100.000 gevormd om de kosten van uitbraak van een infectieziekte op te vangen. - Achterblijvende verplichtingen als gevolg van de fusie: De berekening van de kosten van het sociaal statuut en achterblijvende verplichtingen is gebaseerd op de huidige personen, die gebruik (kunnen) maken van een wachtgeldregeling. Een aantal personen maakt geen of beperkt gebruik van deze afspraken. Bij verlies aan arbeidsinkomsten hebben zij wel recht op (volledig) wachtgeld. - De Gemeenschappelijke Regeling kan verplichte uitgaven met zich meebrengen.

Financiën				
De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente				
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij	Rekening 2006: € 580.737,00	toename	stabiel	afname
Eigen vermogen verbonden partij*	Rekening 2006: -/- € 1.913.000,00 (is inclusief negatieve reserve (RAK) van ambulancevoorziening, waarvoor saneringsgeld beschikbaar komt)	toename	stabiel	afname
Vreemd vermogen verbonden partij	Rekening 2006: € 8.669.000,00	toename	stabiel	afname
Resultaat verbonden partij	Rekening 2006: € 577.000,00 (resultaat voor bestemming)	toename	stabiel	afname

* Omdat de gemeenschappelijke regeling Openbare Gezondheidszorg West Brabant in deze vorm pas per 1 januari 2006 bestaat zijn geen nadere cijfers voorhanden. Een trend hierin is dan ook nog niet aan te geven.

Nut en noodzaak Openbare Gezondheidszorg West Brabant:

Nut:	De samenwerking levert efficiencyvoordelen op als gevolg van schaalvoordelen
Noodzaak:	Er bestaat een wettelijke verplichting om een GGD in stand te houden. Hierbij is het als individuele gemeente niet haalbaar hieraan alleen uitvoering te geven.

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord
Doel	Het verlenen of doen verlenen van ambulancezorg.
Vestigingsplaats	Tilburg
Juridische vorm	Openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Participerende partijen	Deelnemende gemeenten: Midden- en West-Brabant: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Rosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert. Brabant-Noord: Bernheze, Boekel, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, Heusden, 's-Hertogenbosch, Landert, Lith, Maasdonk, Mill en Sint Hubert, Oss, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Sint-Oedenrode, Schijndel, Uden, Veghel en Vught.
Reden gemeente aangaan verbinding	Gezamenlijk instandhouden ambulancevoorziening minimaal op het schaalniveau van de veiligheidsregio
Bestuurlijk belang	Op 2 mei 2006 is wethouder drs. T.M.P Vaes aangewezen als lid en wethouder A.P.M.A. Schouw als plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
Activiteiten	Regionaal ambulancevervoer
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens:	Het regionale spreidingsplan zal met de oplevering van een 5-tal standplaatsen begin 2008 volledig zijn afgerond. Als gevolg van de financiële consequenties van de Regeling Bezwarende Beroepen zal het toekomstige personeelsbeleid zich gaan richten op instroom, doorstroom en begeleiden naar een tweede loopbaan buiten de RAV. Hiervoor wordt in 2007 een beleidskader ontwikkeld. In 2008 zal de samenwerking met de partners in de zorgketen (huisartsenposten e.d.) en veiligheidsketen geïntensiveerd worden. Eind 2007 zal duidelijkheid moeten zijn in het saneringstraject van het opgebouwde negatieve RAK (Reserve Aanvaardbare Kosten). Met de regionale zorgverzekeraars zijn prestatiecontracten gesloten waarin de eisen uit het landelijk referentiekader "spreiding en beschikbaarheid" nader zijn gespecificeerd in eerdergenoemde locaties voor standplaatsen, het aantal te leveren ambulances per dagdeel en het percentage overschrijdingen in geval van een A1-urgentie, gemeten per RAV-regio.
Risico's	- Publiekrechtelijke organisatie. Na onderzoek is ervoor gekozen het personeel onder te brengen in een publieke organisatie/rechtspositie. Dit brengt extra kosten met zich mee vanwege een aantal extra faciliteiten, zoals ouderschapsverlof, leeftijdsverlof en extra feestdagen. Deze kosten worden niet gecompenseerd door de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa). - Regeling Bezwarende Beroepen. Eind 2005 is voor de sector Gemeenten een nieuwe CAO afgesloten, waarvan de kosten beduidend hoger uitvallen dan die van de voormalige FLO-regeling. Deze kosten van vervroegd uitreden worden vanaf 2005 niet meer vergoed door de NZa. De kosten van de nieuwe regeling zijn berekend op basis van een landelijk rekenmodel van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG). De effecten van de nieuwe regeling zijn nog steeds niet uitgekristalliseerd. Financiële dekking vindt plaats door de NZa, waarop de gemeente geen invloed heeft. - De Gemeenschappelijke Regeling kan verplichte uitgaven met zich meebrengen.

Financiën				
De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente				
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij*	Rekening 2006: € 4.384,00 (bijdrage) + € 43.693,00 (voorfinanciering)	toename	stabiel	afname
Eigen vermogen verbonden partij	Rekening 2006: € 61.841,00	toename	stabiel	afname
Vreemd vermogen verbonden partij	Rekening 2006: € 5.510.671,00	toename	stabiel	afname
Resultaat verbonden partij	Rekening 2006: -/- € 657.000,00 (resultaat voor bestemming)	toename	stabiel	afname

* Omdat de gemeenschappelijke regeling Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord in deze vorm pas per 1 januari 2006 bestaat zijn geen nadere cijfers voorhanden. Een trend hierin is dan ook nog niet aan te geven.

Nut en noodzaak Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord:

Nut:	De samenwerking levert efficiencyvoordelen op als gevolg van schaalvoordelen.
Noodzaak:	Er bestaat een wettelijke verplichting om uitvoering te geven aan ambulancezorg. Hierbij is het als individuele gemeente niet haalbaar alleen uitvoering te geven aan de ambulancezorg.

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Beheer en ontwikkeling Kleinschalig Collectief Vervoer West-Brabant			
Doel	Het contracteren, beheren en ontwikkelen van het Deeltaxisysteem voor de hieronder genoemde gemeenten en de provincie Noord-Brabant.			
Vestigingsplaats	Breda.			
Juridische vorm	Openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)			
Participerende partijen	Deelnemende gemeenten: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert Deelnemende provincie: Provincie Noord-Brabant.			
Reden gemeente aangaan verbinding	De raden van de deelnemende gemeenten hebben in 1998 besloten een gezamenlijk regionaal systeem van kleinschalig collectief vervoer op te zetten. De deelnemende gemeenten en de provincie willen een openbaar lichaam belasten met de uitvoering van de beheerstaken die voortvloeien uit de afgesloten vervoersovereenkomsten, de verdere ontwikkeling van het systeem, de gezamenlijke aanbesteding en contractering en de beleidsafstemming die daarbij hoort. Dit alles binnen de beleidskaders van de deelnemers.			
Bestuurlijk belang	Op 2 mei 2006 is wethouder A.P.M.A. Schouw aangewezen als lid, op 6 februari 2007 is T.M.P. Vaes aangewezen als plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling.			
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoeren van taken met betrekking tot het beheer van de vervoersovereenkomsten. - Uitvoeren van taken die voortvloeien uit het convenant "Op weg naar collectief vraagafhankelijk vervoer in West-Brabant". - Uitvoeren van taken voortvloeiend uit de Wet gemeenschappelijke regelingen, met name het opstellen van de begroting, de jaarrekening en de vereffening van de regeling bij beëindiging. - Uitvoeren van de intekentaken die door een of enkele deelnemers aan het openbaar lichaam zijn opgedragen. 			
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens:	Het convenant (met de provincie Noord-Brabant) "op weg naar CVV in West-Brabant" loopt eind 2007 af. In een nieuw convenant zullen nieuwe afspraken vastgelegd worden over de inzet van de rijksmiddelen voor deze regio. Daarnaast beraadt het Algemeen Bestuur zich over het vervoerscontract met PZN BV, welke overeenkomst per 2009 afloopt. Het kostenbeheersingsprogramma zal ook in 2008 aandacht blijven krijgen en daarnaast wordt gewerkt aan een verbeterd en toegankelijk Openbaar Vervoer in West-Brabant middels de middelen vanuit het OV investeringsfonds (voormalige trekkingsrechten).			
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Open einde-regeling; ▪ Door wetwijzigingen op andere terreinen (WMO, afschaffen zorgvervoer) is er sprake van verschuiving in de richting van deeltaxivervoer; ▪ Bundeling van doelgroepenvervoer in de nabije toekomst welke relevant is voor het KCV- samenwerkingsverband. 			
Financiën				
De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente				
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij	Rekening 2004: € 712.974,00 Rekening 2005: €743.773,00 Rekening 2006: €762.858,00	toename	stabiel	afname
Eigen vermogen verbonden partij	Rekening 2004: €95.637,00 Rekening 2005: €98.243,00 Rekening 2006: €116.002,00	toename	stabiel	afname
Vreemd vermogen verbonden partij	Rekening 2004: €1.390.966,00 Rekening 2005: €1.450.258,00 Rekening 2006: €2.365.961,00	toename	stabiel	afname

Resultaat verbonden partij	Rekening 2004: €65.029,00 Rekening 2005: €39.422,00 Rekening 2006: €68.922,00	toename	stabiel	afname
----------------------------	---	---------	----------------	--------

Nut en noodzaak Beheer en ontwikkeling Kleinschalig Collectief Vervoer West-Brabant:

Nut:	De samenwerking levert efficiencyvoordelen op als gevolg van schaalvoordelen.
Noodzaak:	Via het collectief vervoer is het voor de gemeente goedkoper om senioren en gehandicapten vervoer aan te bieden. Als het vervoer door de gemeente per cliënt individueel aangeboden moet worden zullen de kosten voor de gemeente veel hoger zijn.

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Midden en West-Brabant			
Doel	Samenwerking bij de voorbereiding en de uitvoering van een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde hulpverlening in het werkgebied Midden- en West-Brabant.			
Vestigingsplaats	Tilburg			
Juridische vorm	Openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)			
Participerende partijen	Deelnemende gemeenten: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.			
Reden gemeente aangaan verbinding	Op doelmatige wijze invulling geven aan de Brandweerwet 1985, de Wet geneeskundige hulpverlening bij rampen, de Wet kwaliteitszorg rampenbestrijding en de wet rampen en zware ongevallen. Tevens anticiperend op het concept wetsvoorstel veiligheidsregio's			
Bestuurlijk belang	Op 2 mei 2006 is burgemeester drs. J.A.M. van Agt aangewezen als lid en wethouder F.H.A.B.M. de Bekker als plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling. De burgemeester is ook vertegenwoordigd in de stuurgroep die de doorontwikkeling van de brandweer behartigd.			
Activiteiten	<ul style="list-style-type: none"> - voorkomen, beperken en bestrijden van brand, beperken van brandgevaar - beperken en bestrijden van gevaar bij ongevallen en rampen - vervoer van zieken en ongevals slachtoffers - geneeskundige hulpverlening bij rampen 			
Ontwikkelingen:	In 2006 is het proces opgestart om te komen tot één gezamenlijke brandweer. Conform het spoorboekje is de einddatum bepaald op 1 januari 2009. 2007 zal verder ook weer in het teken staan van de verdere operationalisering van het plan crisismanagement. Voor de inrichting van de gemeentelijke kolom is vanaf 2007 een bedrag beschikbaar van ongeveer € 40.000.			
Beleidsvoornemens:	In 2008 wordt verder gewerkt aan de versterking van de rampenbestrijding. De ingebruikname van een gemeenschappelijke meldkamer door de drie parate diensten heeft plaatsgevonden. De territoriale congruentie maakt een betere operationele afstemming en coördinatie tussen de hulpverleningsorganisaties mogelijk, zowel in de reguliere taakuitvoering als bij rampen en calamiteiten. De hoofdlijnen voor de begroting 2008 kunnen als volgt worden omschreven: De gewijzigde opzet en het groeipad programma- en productenbegroting De gehanteerde uitgangspunten ten aanzien van de loon- en prijsindex en de rijksbijdrage Nieuw beleid autonome ontwikkelingen en risico's en het maximale financiële risico voor de verhoging van de bijdrage per inwoners als gevolg van nieuw beleid			
Risico's	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Onduidelijkheid over toekomst; ▪ Weinig zeggenschap als individuele gemeente (P&C); ▪ Door kwaliteitsslag kostenstijging (verplichting Wet Kwaliteitsverbetering; Rampenbestrijding); ▪ Open einde regeling; ▪ Organisatorisch complex, waardoor controlling risico's met zich meebrengt; ▪ Invulling gemeentelijke kolom nog niet gerealiseerd. 			
Financiën				
De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente				
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij	Rekening 2005: € 11.521.094 Rekening 2006: € 15.837.192	toename	stabiel	afname
Eigen vermogen verbonden partij Incl. voorzieningen	Rekening 2005: € 2.433.563 Rekening 2006: € 2.658.070	toename	stabiel	afname

Vreemd vermogen verbonden partij	Rekening 2005: € 5.887.287 Rekening 2006: € 8.000.216	toename	stabiel	afname
Resultaat verbonden partij voor bestemming	Rekening 2005: € 743.287 Rekening 2006: € 319.013	toename	stabiel	afname

Nut en noodzaak Veiligheidsregio Midden en West-Brabant:

Nut:	Door samenwerking worden efficiencyvoordelen, professionalisering d.m.v. expertteams en schaalvergroting bereikt. Dit levert voor Etten-Leur het volgende op: <ul style="list-style-type: none"> - ingebruikname van een gemeenschappelijke meldkamer; - territoriale congruentie; - vaststelling van een regionaal beleids- en beheersplan; - vaststelling van het regionale organisatieplan; - vaststelling van het plan crisismanagement.
Noodzaak:	Door te participeren in de veiligheidsregio wordt op doelmatige wijze uitvoering gegeven aan wettelijke bepalingen. Als individuele gemeente is dit niet haalbaar. Daarnaast wordt geanticipeerd op de Wet op de Veiligheidsregio's. Deze is onlangs aan de Eerste Kamer aangeboden en voorziet tot op zekere hoogte in een verplichte samenwerking.

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Archief West-Brabant			
Doel	De aan het RAWB overgedragen archieven en verzamelingen in goede, geordende en toegankelijke staat bewaren en voor een breed publiek beschikbaar stellen alsmede relevante niet-overheidsarchieven en verzamelingen verwerven en beheren en toezicht uitoefenen op het beheer van nog niet overgebrachte archiefbescheiden van de aangesloten deelnemers.			
Vestigingsplaats	Halderberge			
Juridische vorm	Openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)			
Participerende partijen	Deelnemende gemeenten: Etten-Leur, Halderberge, Zundert en Moerdijk en Waterschap De Brabantse Delta.			
Reden gemeente aangaan verbinding	Het nastreven van het hiervoor aangegeven doel in eigen beheer vergt een grotere financiële inspanning dan wanneer dat in gezamenlijkheid geschiedt.			
Bestuurlijk belang	Op 2 mei 2006 is wethouder F.H.A.B.M. de Bekker aangewezen als lid en wethouder drs. T.M.P Vaes als plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling.			
Activiteiten	Zie doel.			
Ontwikkelingen:	Het RAWB zal zich ook in 2008 in gaan zetten om het gebruik van de archieven te bevorderen, zowel van fysieke raadpleging in de studiezaal te Oudembosch maar vooral de digitale raadpleging op haar website. In 2008 zal een revisie van de website plaatsvinden, waarbij het accent zal liggen op de verbetering van de zoekmogelijkheden en de presentatie van de gevonden resultaten.			
Beleidsvoornemens:	Het Regionaal Archief zal zich de komende jaren steeds meer gaan richten op dienstverlenende en publiekstaken. De ontwikkelingen in de maatschappij vragen een veel actievere opstelling van archiefdiensten waar het gaat om de vergroting van de publieksbereik.			
Risico's:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Er worden kosten in rekening gebracht op basis van een bepaalde verdeelsleutel. Hierbij wordt een relatie gelegd met de hoeveelheid archieven in strekkende meters van de diverse partners; ▪ diverse leningen tot een bedrag van ruim € 2 miljoen. 			
Financiën				
De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente				
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij	Rekening 2004: € 108.186,30 Rekening 2005: € 119.920,35 Rekening 2006: € 114.418,36	toename	stabiel	afname
Eigen vermogen verbonden partij	Rekening 2004: € 174.365,48 Rekening 2005: € 165.807,76 Rekening 2006: € 140.743,12	toename	stabiel	afname
Vreemd vermogen verbonden partij	Rekening 2004: € 618.879,63 Rekening 2005: € 1.798.579,88 Rekening 2006: € 2.193.836,54	toename	stabiel	afname
Resultaat verbonden partij	Rekening 2004: € 52.020,78 Rekening 2005: € 31.129,27 Rekening 2006: € 21.894,04	toename	stabiel	afname

Nut en noodzaak Regionaal Archief West-Brabant:

Nut:	Door schaalvergroting wordt het bewaren en beheren van archieven op een meer efficiënte wijze en met de benodigde deskundigheid (die we als gemeente niet in huis hebben) uitgevoerd.
Noodzaak:	Er bestaat op grond van artikel 3 van de Archiefwet 1995 een plicht tot het bewaren van archieven die ouder zijn dan 20 jaren. Samenwerking is op grond van de wet niet verplicht maar leidt wel tot voordelen (zie onder nut).

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Economische Samenwerking West-Brabant			
Doel	Een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde afstemming tussen de gemeenten te bewerkstelligen op de sociaal economische beleidsterreinen in de ruimste zin van het woord.			
Vestigingsplaats	Roosendaal			
Juridische vorm	Openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)			
Participerende partijen	Deelnemende gemeenten: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.			
Reden gemeente aangaan verbinding	Samenwerken aan strategische allianties op het gebied van economische zaken, bedrijventerreinen, arbeidsmarkt en werkgelegenheid, plattelandseconomie en toerisme en recreatie.			
Bestuurlijk belang	Op 2 mei 2006 is burgemeester drs. J.A.M. van Agt aangewezen als lid en wethouder F.H.A.B.M. de Bekker als plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling. In het DB is burgemeester Van Agt aangewezen als lid (totaal zeven leden).			
Activiteiten	Bevorderen van de werkgelegenheid en het versterken van de economische structuur in West-Brabant			
Ontwikkelingen:	SES West-Brabant werkt samen aan de beleidsontwikkeling van sociaal economische zaken, werkgelegenheid, bedrijventerreinen en toerisme en recreatie. Resultaten zijn regionale meerjarenprogramma's en de totstandkoming van een breed scala van projecten. Voor de uitvoering van projecten wordt zoveel mogelijk aangesloten bij uitvoeringsorganisaties zoals NV REWIN. SES West-Brabant is een regionale netwerkorganisatie die inmiddels breed verankerd is in het bedrijfsleven en in het onderwijsveld. SES heeft intensieve contacten bij provincie en diverse ministeries.			
Beleidsvoornemens:	N.v.t.			
Risico's:	De Gemeenschappelijke Regeling kan verplichte uitgaven met zich meebrengen.			
Financiën				
De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente				
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij	Rekening 2004: € 81.249,00 Rekening 2005: € 86.928,00 Rekening 2006: € 87.796,00	toename	stabiel	afname
Eigen vermogen verbonden partij	Rekening 2004: € 130.368,00 Rekening 2005: € 24.718,00 Rekening 2006: € 213.414,00	toename	stabiel	Afname
Vreemd vermogen verbonden partij	Rekening 2004: € 1.213.556,00 Rekening 2005: € 974.656,00 Rekening 2006: € 904.634,00	toename	stabiel	Afname
Resultaat verbonden partij	Rekening 2004: € - 66.304,00 Rekening 2005: € -78.928,00 Rekening 2006: € 91.558,00	toename	stabiel	afname

Nut en noodzaak Sociaal Economische Samenwerking West-Brabant:

Nut:	SES speelt een essentiële rol als actieve schakel tussen beleidsorganisaties en uitvoeringsorganisaties. Initiatieven worden direct en indirect gegenereerd en projecten met een regionale of subregionale meerwaarde worden aangestuurd. Op deze wijze is SES het coördinatiepunt tussen het regionale bedrijfsleven en de gemeentelijke overheid.
Noodzaak:	Samenwerking leidt tot voordelen (zie onder nut). Concreet kan hierbij gedacht worden aan bijvoorbeeld de koopstroomonderzoeken en ondernemersklimaatonderzoeken.

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant
Doel	Het scheppen van aangepaste werkgelegenheid voor personen die vanwege lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn.
Vestigingsplaats	Hoofdkantoor gevestigd in Roosendaal, industriële vestigingen in Etten-Leur en Bergen op Zoom
Juridische vorm	Openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Participerende partijen	Deelnemende gemeenten: Etten-Leur, Bergen op Zoom, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Woensdrecht, Zundert.
Reden gemeente aangaan verbinding	Uitvoering Wet sociale werkvoorziening, waarbij door schaalvergroting efficiëncyvoordelen behaald worden.
Bestuurlijk belang	Op 2 mei 2006 is wethouder drs. T.M.P. Vaes aangewezen als lid en wethouder A.P.M.A. Schouw als plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling.
Activiteiten	Uitvoering Wet sociale werkvoorziening: creëren arbeidsplaatsen in beschutte werkomgeving en indien mogelijk uitplaatsen van SW-medewerkers bij reguliere werkgevers.
Ontwikkelingen:	Als gevolg van aangescherpte indicatiecriteria en de daarmee gepaard gaande verslechtering van de doelgroep is het moeilijker om sommige activiteiten of productielijnen rendabel te houden. Daarnaast neemt de concurrentie toe en verplaatsen bedrijven eenvoudig productiewerk steeds vaker naar lagelonenlanden. Daardoor wordt steeds moeilijker passend werk te vinden voor de SW-doelgroep. Deze ontwikkelingen hebben tot gevolg gehad dat de financiële positie van WVS-groep, en de SW-sector als geheel, de laatste jaren sterk onder druk is komen te staan.
Beleidsvoornemens:	Met het oog op het verbeteren van de financiële positie is in 2005 het strategisch beleidsplan 2005-2008 vastgesteld, waarin de kern wordt gevormd door de strategische keuze 'van binnen naar buiten': minder werk creëren in de beschutte SW-omgeving en het bevorderen van werken buiten de beschutte SW-omgeving, in combinatie met afbouw van kapitaalintensieve activiteiten. Hiertoe is in 2005 gestart met een herinrichting van de organisatie. Met deze reorganisatie wordt tevens ingespeeld op de wijziging van de Wet sociale werkvoorziening, die op 1 januari 2008 in werking zal treden. Doelstelling van de wetwijziging is het versterken van de regierol van gemeenten en meer SW-werknemers te laten werken in een zo regulier mogelijke werkomgeving op basis van detachering of begeleid werken. Daarbij zal de Rijkssubsidie niet langer rechtstreeks aan WVS-groep worden verstrekt, maar direct aan de gemeenten. Daarmee wordt de gemeente direct (financieel) verantwoordelijk gemaakt voor het creëren van arbeidsplaatsen, waarbij er sprake dient te zijn van een duidelijke opdrachtgeversrol. De (eventuele) consequenties van de wetwijziging voor de gemeente en gemeenschappelijke regeling worden in de tweede helft van 2007 in kaart gebracht.
Risico's:	Ondernemersrisico: WVS-groep opereert in commerciële markten. Financiering van de Wsw bestaat uit 2 componenten: Rijkssubsidie en door WVS-groep te realiseren omzet/toegevoegde waarde. Deze tweede component is mede afhankelijk van economische ontwikkelingen. Tevens bestaat een hiermee samenhangend debiteurenrisico. WVS-groep kent een tweetal gelieerde B.V.'s (WVS is 100% aandeelhouder), waarvoor WVS hoofdelijk aansprakelijk is tot het bedrag van het geplaatste aandelenkapitaal. De definitieve rijkssubsidie wordt pas in de tweede helft van begrotingsjaar vastgesteld. De begroting berust op aannames over de te verwachten subsidie. De Wsw kent een open-eind financiering waarbij de (financiële en sociale) verantwoordelijkheid voor een belangrijk deel bij de gemeente ligt. In de gemeenschappelijke regeling is daarbij vastgelegd dat in geval van een nadelig exploitatiesaldo de gemeenten zich verplichten tot een financiële bijdrage (naar rato

	van het aantal werknemers dat uit iedere gemeente afkomstig is). Vanwege een verslechterde financiële positie is eind 2001 door de bij de WVS aangesloten gemeenteraden reeds besloten tot een jaarlijkse aanvullende bijdrage per Wsw-medewerker (raadsbesluit van 17 december 2001). Deze bijdrage moet ervoor zorgdragen dat de reservepositie op peil blijft en is voor 2008 vastgesteld op het niveau 2007 en bedraagt € 467,62. Uitgaande van 301 SW-ers in 2008 wordt de totale bijdrage van de gemeente Etten-Leur daarmee begroot op € 141.000,00.			
Financiën				
De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente				
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij	Rekening 2004: € 124.849,00 Rekening 2005: € 135.142,00 Rekening 2006: € 128.590,00	toename	stabiel	afname
Eigen vermogen verbonden partij	Rekening 2004: € 8.583.000,00 Rekening 2005: € 6.677.000,00 Rekening 2006: € 5.695.000,00	toename	stabiel	afname
Vreemd vermogen verbonden partij	Rekening 2004: € 20.107.000,00 Rekening 2005: € 20.709.000,00 Rekening 2006: € 23.242.000,00	toename	stabiel	afname
Resultaat verbonden partij	Rekening 2004: € - 82.000,00 Rekening 2005: € - 1.952.000,00 Rekening 2006: € - 984.000,00	toename	stabiel	afname

Nut en noodzaak Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant:

Nut:	De samenwerking levert efficiencyvoordelen op als gevolg van schaalvoordelen.
Noodzaak:	De benodigde infrastructuur en kennis/expertise is niet te realiseren voor een individuele gemeente met de omvang van Etten-Leur. Er bestaat een wettelijke tot het uitvoeren van WSW taken. Samenwerking is op grond van de wet niet verplicht maar leidt wel tot voordelen (zie onder nut).

Naam verbonden partij	Gemeenschappelijke Regeling Milieu en Afval Regio Breda			
Doel	Het openbaar lichaam heeft tot doel een doelmatig georganiseerde en gecoördineerde afstemming tussen de gemeenten op de beleidsterreinen Milieu en Afval en de uitvoering van gemeenschappelijke taken op het gebied van afval te bewerkstelligen. Daarnaast behartigt het openbaar lichaam de belangen van de deelnemende gemeenten bij de nazorg van de Regionale Stortplaats Zevenbergen en de Afvalstoffenberging Bavel-Dorst.			
Vestigingsplaats	Breda			
Juridische vorm	Openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)			
Participerende partijen	Deelnemende gemeenten: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout, Werkendam, Woudrichem en Zundert.			
Reden gemeente aangaan verbinding	Voortzetting van het Stadsgewest Breda. Betreft taakvelden waar via samenwerking meerwaarde gevonden kan worden.			
Bestuurlijk belang	Op 2 mei 2006 is burgemeester drs. J.A.M. van Agt aangewezen als lid en wethouder F.H.A.B.M. de Bekker als plaatsvervangend lid van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling.			
Activiteiten	Doorlopend project duurzame energie, nazorg en overdracht van stortplaatsen (wettelijke verplichting)			
Ontwikkelingen:	<ul style="list-style-type: none"> - Er heeft een eerste inventariserend onderzoek plaatsgevonden naar de toekomst van MARB. Eerste conclusie is dat de inspanningen van MARB door vrijwel alle gemeenten positief worden gewaardeerd. Tegelijkertijd zien gemeenten wel reden om na te denken over de mogelijkheid van aanpassing dan wel wijziging van de regeling. Wat een dergelijke aanpassing moet inhouden en hoe deze vorm te geven is hierbij nog niet duidelijk aangegeven. Hierbij spelen de ontwikkelingen in West-Brabant een belangrijke rol. Mede op basis van het inventariserend onderzoek acht het Dagelijks Bestuur een vervolgonderzoek zinvol. In deze tweede fase van het onderzoek zullen verschillende scenario's voor de toekomst van MARB duidelijk worden gemaakt. - De MARB verzorgt namens de 12 aangesloten gemeenten de eeuwigdurende nazorg voor de gesloten afvalstortplaats Bavel-Dorst. De gemeente Breda en de eigenaar van de stortplaats zijn plannen aan het voorbereiden om de voormalige stortplaats te gaan exploiteren (evenementencomplex Park Bavelse Berg). Dit kan negatieve gevolgen hebben voor de nazorg. De MARB heeft daarom onderhandelingen opgestart om de nazorg over te dragen aan de provincie of aan een andere betrokken belanghebbende partij. - Voor de nazorg van de afvalstort Bavel-Dorst is een fonds gevormd dat op dit moment een tekort laat zien van € 2,3 miljoen. Daar staat tegenover dat het fonds voor de stortplaats te zevenbergen een overschot laat zien. Per saldo kunnen de toekomstige kosten gedekt worden. 			
Beleidsvoornemens:	Zie onder Ontwikkelingen			
Risico's:	onbekend			
Financiën				
De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente				
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij	Rekening 2004: € 34.589,00 Rekening 2005: € 34.862,00 Rekening 2006: € 35.078,00 (geen aandelen of aandeel in eigen vermogen)	toename	stabiel	afname
Eigen vermogen verbonden partij	Rekening 2004: € 2.708.715,00 Rekening 2005: € 1.467.865,00 Rekening 2006: € 1.545.270,00	toename	stabiel	afname
Vreemd vermogen verbonden partij	Rekening 2004: € 22.137.075,00 Rekening 2005: € 22.653.657,00 Rekening 2006: € 20.949.651,00	toename	stabiel	afname

Resultaat verbonden partij	Rekening voor bestemming 2004: € 2.220.210,00 Rekening voor bestemming 2005: € 226.843,00 Rekening voor bestemming 2006: € 65.875,00	toename	stabiel	afname In 2004 is een incidentele bate ontvangen als gevolg van het terugontvangen omzetbelasting over de jaren 1998 t/m 2000 groot € 1.905.915,00
----------------------------	---	---------	---------	---

Nut en noodzaak MARB:

Nut:	<ul style="list-style-type: none"> - bundeling van kennis en capaciteit bij vele milieugerelateerde onderwerpen - ontstaan van schaalvoordelen door gezamenlijk aanbesteden - efficiencywinst door volgen van ontwikkelingen op afvalgebied - kennisuitwisseling, ondersteuning, gezamenlijke afspraken. - grotere zaken worden daadwerkelijk ter hand genomen
Noodzaak	zie onder ontwikkelingen hierboven

Naam verbonden partij	Stichting Inkoopbureau West-Brabant			
Doel	Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief en procesmatig gebied op het terrein van inkoop en aanbestedingen voor de zelfstandige gemeenten en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.			
Vestigingsplaats	Etten-Leur			
Juridische vorm	Stichting			
Participerende partijen	Deelnemende gemeenten: Alphen Chaam, Baarle-Nassau, Binnenmaas, Cromstrijen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Kapelle, Moerdijk, Oud-Beijerland, Reimerswaal, Rucphen, Strijen, Tholen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem, Zundert			
Reden gemeente aangaan verbinding	<ul style="list-style-type: none"> - Het creëren van voordelen op zowel financieel, kwalitatief en procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten, onder andere door het faciliteren van het regionale inkoopbureau, en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords. - Op projectbasis wordt professionele input gegeven om het inkoopproces te ondersteunen. Voor de gemeente Etten-Leur levert dit bundeling van deskundigheid op en de gemeente wordt ondersteund. 			
Bestuurlijk belang	De stichting kent een directeur en een stichtingsbestuur. In dit bestuur is elke deelnemende gemeente, ongeacht de fysieke grootte of het inwoneraantal, met 1 persoon vertegenwoordigd. Namens de gemeente Etten-Leur is de heer M.J.P. de Jongh vertegenwoordigd in het stichtingsbestuur. De heer De Jongh is tevens penningmeester van de stichting.			
Activiteiten	advisering op het gebied van inkoop en aanbestedingen bij gemeenten.			
Ontwikkelingen:	Medio 2008 is de evaluatie van het inkoopbeleid afgerond. Hierbij wordt ook de deelname aan de stichting inkoopbureau West-Brabant gezien.			
Beleidsvoornemens:	Nieuw en actueel beleid c.q. voortzetting van het bestaand beleid zal geformuleerd worden na afronding van het evaluatietraject.			
Risico's:	De stichting heeft zelf een weerstandsvermogen opgebouwd dat jaarlijks opnieuw berekend wordt. Mede door het eigen weerstandsvermogen komen er slechts marginale risico's uit de samenwerking voort.			
Financiën				
De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente				
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij	Rekening 2004: € 68.286,40 Rekening 2005: € 71.884,80 Rekening 2006: € 68.428,80	toename	stabiel	afname
Eigen vermogen verbonden partij	Rekening 2004: € 107.339,00 Rekening 2005: € 107.339,00 Rekening 2006: € 168.332,71	toename	stabiel	afname
Vreemd vermogen verbonden partij	Rekening 2004: € nihil Rekening 2005: € nihil Rekening 2006: € nihil	toename	stabiel	afname
Resultaat verbonden partij	Rekening 2004: € 41.382,00 Rekening 2005: € 120.436,88 Rekening 2006: € 26.617,00	toename	stabiel	afname

Nut en noodzaak Stichting Inkoopbureau West-Brabant:

Nut:	De samenwerking levert een bundeling van deskundigheid op.
Noodzaak:	In 2007 is de bestuurlijke visie en missie door het algemeen bestuur van het inkoopbureau vastgesteld. Het college heeft hiervan kennis genomen.

Naam verbonden partij	N.V. Rewin West-Brabant
Doel	REWIN is de uitvoeringsorganisatie van 18 West-Brabantse gemeenten en de Kamers van Koophandel voor het bevorderen van de werkgelegenheid en het versterken van de economische structuur in West-Brabant.
Vestigingsplaats	Breda
Juridische vorm	Naamloze vennootschap
Participerende partijen	De aandeelhouders zijn de 18 gemeenten in West-Brabant te weten: Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert, het SES West-Brabant en de Kamers van Koophandel in Midden- en West-Brabant.
Reden gemeente aangaan verbinding	Zie doel
Bestuurlijk belang	Namens de gemeente Etten-Leur is burgemeester drs. J.A.M. van Agt aangewezen als lid van de Raad van Commissarissen.
Activiteiten	REWIN informeert bedrijven bij kantoor- en bedrijfsvestiging, begeleidt West-Brabantse bedrijven bij groei en financiering en ontwikkelt regionale projecten voor versterking van de economische structuur. Ook levert REWIN op verzoek maatwerk aan West-Brabantse gemeenten uit het landelijke gebied bij lokaal economische problemen.
Financieel belang:	Financiering vindt plaats op basis van een bijdrage per inwoner van de 18 gemeenten (via het SES het openbaar lichaam Sociaal Economisch Samenwerking West-Brabant) en programmafinanciering via de 2 Kamers van Koophandel. De bijdrage van Etten-Leur via het SES voor het REWIN bedraagt voor 2008 € 1,253 per inwoner. Daarnaast bezit de gemeente Etten-Leur voor € 9078 aandelen (zijnde 5,92% van het totale aandelenpakket).
Ontwikkelingen:	<p>Het Ministerie van Economische Zaken heeft de nota "Pieken in de Delta" opgesteld met aanbevelingen over de ontwikkelingsmogelijkheden van Zuidwest-Nederland. Het bedrijfsleven, de overheid en onderwijsinstellingen uit West-Brabant en Zeeland gaan intensiever samenwerken op het terrein van procesindustrie, logistiek en kusttoerisme, waarbij de eerste twee "pieken" belangrijke aanknopingspunten voor West-Brabant vormen.</p> <p>Om de werkgelegenheid in de regio Zuidwest-Nederland te behouden en waar mogelijk te laten groeien, zijn gezamenlijke investeringen in infrastructuur, kennisallianties en het vestigingsmilieu voor nieuwe bedrijven noodzakelijk.</p> <p>Daarnaast is NV REWIN West-Brabant betrokken bij de ontwikkelingen op het gebied van Maintenance Valley. Samen met organisaties zoals Stork/Fokker, de Koninklijke Luchtmacht, de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij en Provincie Noord-Brabant onderzoekt REWIN de mogelijkheden voor een omvangrijk MRO-centrum in Woensdrecht. Naast voldoende goed opgeleid personeel zijn er nog meerdere aandachtsgebieden, zoals samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs om nieuwe MRO-methoden en -technologieën te ontwikkelen, de ontwikkeling van een MRO-kenniscentrum en de ontwikkeling van een MRO-bedrijvencluster.</p>
Beleidsvoornemens:	Zie onder 'ontwikkelingen'.
Risico's:	Maximaal tot een bedrag van de aandelen.

Nut en noodzaak N.V. Rewin West-Brabant:

Nut:	Het Rewin verzorgt de acquisitie van nieuwe bedrijven voor de regio. De samenwerking met het Rewin bespaart de nodige acquisitiekosten. Daarnaast beschikt het Rewin over specifieke expertise.
Noodzaak:	Zie nut.

Naam verbonden partij	Bank Nederlandse Gemeenten (B.N.G.)
Doel	De bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor maatschappelijk belang. Klanten van de bank zijn overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut.
Vestigingsplaats	Den Haag
Juridische vorm	Naamloze vennootschap
Participerende partijen	De staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap
Reden gemeente aangaan verbinding	Met de aandelen levert de gemeente Etten-Leur haar bijdrage aan het doel van de verbonden partij
Bestuurlijk belang	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten kent een Raad van Commissarissen een Raad van Bestuur en Directeuren. Gemeente Etten-Leur is aandeelhouder.
Activiteiten	BNG ondersteunt en adviseert overheidsinstellingen op het gebied van bancaire diensten.
Ontwikkelingen en beleidsvoornemens:	Er zijn geen relevante actuele ontwikkelingen.
Risico's:	Maximaal tot een bedrag van de aandelen.
Financiën	De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente.
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij	De gemeente Etten-Leur heeft 9.828 aandelen van € 2,50. In de begroting 2008 wordt rekening gehouden met een dividenduitkering van € 18.000.

Nut en noodzaak B.N.G.:

Nut:	De samenwerking levert een jaarlijkse dividenduitkering op.
Noodzaak:	Zie doel en activiteiten B.N.G.

Naam verbonden partij	Brabant Water
Doel	Zorg voor water. Het beste water tegen de laagste prijs, altijd en overal.
Vestigingsplaats	Den Bosch
Juridische vorm	Naamloze vennootschap
Participerende partijen	De gemeenten waar de vennootschap de watervoorziening verzorgt en de Provincie Noord-Brabant.
Reden gemeente aan- gaan verbinding	Aandelen zijn door Brabant Water om niet ter beschikking gesteld.
Bestuurlijk belang	Brabant Water kent als bestuursorganen de Vergadering van Aandeelhouders, een Raad van Commissarissen en een Directie. Gemeente Etten-Leur is aandeelhouder.
Activiteiten	Uitoefening van een bedrijf op het gebied van water voorziening en het verrichten van alle werkzaamheden die verband houden met de waterketen in de ruimste zin van het woord.
Ontwikkelingen:	Er zijn geen relevante actuele ontwikkelingen.
Beleidsvoornemens:	Zie onder 'ontwikkelingen'.
Risico's:	Nihil, de aandelen zijn om niet verkregen.
Financiën	
De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente.	
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij	Het maatschappelijk kapitaal bestaat uit 10.000.000 aandelen van € 0,10 nominaal. De aandelen luiden op naam en zijn eigendom van de gemeenten waar de vennootschap de watervoorziening verzorgt en de Provincie Noord-Brabant. De gemeente Etten-Leur heeft 55.211 aandelen. Deze aandelen zijn op de gemeentelijke balans gewaardeerd tegen een bedrag van € 170.000. De aandelen zijn aan de gemeente ten laste van de reserves van Brabant Water beschikbaar gesteld.

Nut en noodzaak Brabant Water:

Nut:	Aandelen Brabant Water zijn gratis ter beschikking gesteld.
Noodzaak:	Zie doel en activiteiten Brabant Water.

Naam verbonden partij	Vliegveld Seppe
Doel	Ontwikkelen, beheer en exploitatie van vliegveld Seppe
Vestigingsplaats	Halderberge
Juridische vorm	Naamloze vennootschap
Participerende partijen	De gemeenten Breda, Roosendaal, Etten-Leur, Halderberge, Oosterhout, Moerdijk, Rucphen, Steenbergen, Zundert, Made, Geertruidenberg, Bergen op Zoom, Woensdrecht en de Kamer van Koophandel.
Reden gemeente aangaan verbinding	Door deelname levert de gemeente Etten-Leur een bijdrage aan het doel van het vliegveld.
Bestuurlijk belang	Er is een aandeelhoudersvergadering en een raad van Commissarissen. Deze laatste bestaat uit vertegenwoordigers van de gemeenten Roosendaal (president commissaris), Halderberge (gedelegeerd commissaris), Rucphen, Breda, Etten-Leur en de Kamer van Koophandel. Het bestuur van de N.V. is opgedragen aan een parttime directeur. De gemeente Etten-Leur is aandeelhouder en heeft in de persoon van burgemeester drs. J.A.M. van Agt een zetel in de raad van Commissarissen.
Activiteiten	Het tot ontwikkeling brengen, het beheer en de exploitatie van het vliegveld Seppe. Het behartigen van de streekbelangen en de infrastructurele verbetering van West-Brabant.
Ontwikkelingen:	In de vergadering van de raad van commissarissen van 4 april 2007 is besloten over te gaan tot verkoop van vliegveld Seppe. Naar verwachting zal de raad van commissarissen op 21 november 2007 besluiten aan wie het vliegveld verkocht wordt.
Beleidsvoornemens:	Zie onder "ontwikkelingen".
Risico's:	Maximaal tot een bedrag van de aandelen.
Financiën	
De mate waarin de financiële huishouding van de partij een financieel risico vormt voor de gemeente.	
Bijdrage gemeente aan de verbonden partij	De N.V. Vliegveld Seppe is een publiekrechtelijke N.V. Het gestorte kapitaal bedraagt € 183.600,00. Er zijn 398 aandelen waarvan Etten-Leur er 75 heeft. De aandelen van Etten-Leur zijn op de balans gewaardeerd tegen een bedrag van € 34.000.

Nut en noodzaak Vliegveld Seppe:

Nut:	Zie onder ontwikkelingen hierboven.
Noodzaak:	Zie onder ontwikkelingen hierboven.

Bijlage 2: Overzicht samenwerkingsverbanden niet zijnde verbonden partijen

Naam samenwerkingsverband	Benego (Belgisch Nederlands Grens Overleg)
Doel	Het grensoverschrijdend overleg en de grensoverschrijdende samenwerking tussen de deelnemende gemeenten te bevorderen en de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen
Vestigingsplaats	Baarle-Hertog
Juridische vorm	Openbaar lichaam op grond van artikel 2, tweede lid en artikel 3 van de Benelux-Overeenkomst
Participerende partijen	De gemeenten Alphen en Riel, Antwerpen, Arendonk, Baarle-Hertog, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Essen, Etten-Leur, Goirle, Hilvarenbeek, Hoeven, Hoge en Lage Mierde, Hoogstraten, Huijbergen, Kalmthout, Kapellen, Nieuw-Ginneken, Ossendrecht, Putte, Ravels, Reusel, Roosendaal en Nispen, Rijsbergen, Rucphen, Tilburg, Turnhout, Woensdrecht, Wouw, Wuustwezel, Zundert.

Naam samenwerkingsverband	Gemeenschappelijke regeling Overlegplatform Regio Breda (Regiobureau Breda)
Doel	Het op doelmatige wijze bewerkstelligen van beleidsinhoudelijke afstemming en samenwerking op verschillende beleidsvelden tussen de deelnemende gemeenten
Vestigingsplaats	Breda
Juridische vorm	Gemeenschappelijk orgaan op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
Participerende partijen	De gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Moerdijk, Oosterhout, Werkendam, Woudrichem en Zundert.

Naam samenwerkingsverband	Buro Halt Midden en West-Brabant
Doel	Een bijdrage leveren aan het terugdringen en waar mogelijk voorkomen van vormen van veelvoorkomende jeugdcriminaliteit.
Vestigingsplaats	Breda
Juridische vorm	Stichting
Participerende partijen	De gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Dongen, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Gilze en Rijen, Goirle, Halderberge, Hilvarenbeek, Loon op Zand, Moerdijk, Oisterwijk Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tilburg, Waalwijk, Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.

Naam samenwerkingsverband	Planningsoverleg uitwerkingsplan stedelijke regio Breda/Tilburg
Doel	afspraken maken over kwalitatieve en kwantitatieve aspecten van het wonen en werken binnen het samenwerkingsgebied
Vestigingsplaats	Nvt
Juridische vorm	Geen
Participerende partijen	Breda, Dongen, Etten-Leur, Gilze en Rijen, Goirle, Oosterhout en Tilburg.

Naam samenwerkingsverband	Gebiedscommissie Brabantse Delta
Doel	<p>Hoofddoelstelling is de revitalisering van het landelijk gebied van de Brabantse Delta.</p> <p>De revitalisering in de Brabantse Delta moet leiden tot een extra impuls om op tal van fronten kwalitatieve voortgang te boeken. Meer in het bijzonder wordt hierbij gedacht aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de verbetering van de ruimtelijke structuur; • de verbetering van de kwaliteit van natuur en landschap; • de verbetering van de kwaliteit van milieu en water; • de verbetering van de economische structuur, in het bijzonder ten aanzien van recreatie; • de verbetering van woon-, werk- en leefklimaat.
Vestigingsplaats	Den Bosch
Juridische vorm	Commissie van advies aan Gedeputeerde Staten
Participerende partijen	<p>De gemeenten Moerdijk, Etten-Leur, Halderberge, Roosendaal, Bergen op Zoom, Steenbergen, Woensdrecht, een klein deel van Breda (gebied voormalige Prinsenbeek) en een klein deel van Rucphen.</p> <p>Behalve gemeenten nemen ook de provincie, de inliggende waterschappen, de natuurorganisaties en terreinbeheerders, de ZLTO, het Agrarisch Jongeren Kontakt, de sector Toerisme en Recreatie, de Kamer van Koophandel, de Dienst Landelijk Gebied en het ministerie van LNV deel aan de Gebiedscommissie Brabantse Delta.</p>

Naam samenwerkingsverband	De West-Brabantse Vergadering
Doel	Bijdragen aan het realiseren van gemeentelijke en regionale beleidsdoelstellingen. Bijdragen aan een effectieve belangenbehartiging van West-Brabant bij provincie, rijk en Europa
Vestigingsplaats	Roosendaal
Juridische vorm	<p>Samenwerking op basis van een bestuursconvenant.</p> <p>Deze samenwerking krijgt vorm door het gezamenlijk uitvoeren van projecten. Gemeenten besluiten per project tot deelname, waarbij geldt dat projecten –via een bestuursopdracht- door iedere gemeente kunnen worden voorgedragen. De gemeente Etten-Leur participeert in diverse bestuursopdrachten.</p>
Participerende partijen	De gemeenten Aalburg, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Bergen op Zoom, Breda, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Roosendaal, Rucphen, Steenbergen, Tholen Werkendam, Woensdrecht, Woudrichem en Zundert.

Naam samenwerkingsverband	BOEL
Doel	Strategische samenwerking binnen de stadsregio Breda
Vestigingsplaats	Nvt
Juridische vorm	Geen
Participerende partijen	Breda, Etten-Leur en Oosterhout.